

ENGLISKI APELACIONI SUD

Presuda od 15.VII 1966.

The "Chyebassa"

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost za slagačeva djela - Primjena precedenata - Na odnose iz pomorskog prijevoza primjenjuju se i precedenti iz odnosa na kopnu koji su u biti isti - Brodar odgovara za djela slagača ako je šteta nastala u okviru njihovog radnog zadatka - Ne smatra se da je krađa dijela broda radi koje je došlo do štete na teretu u okviru radnog zadatka slagača - Da bi brodar odgovarao u okviru radnog zadatka slagača, potrebno je da slagači direktno skrive za štetu na teretu na kojem su izvršavali svoj radni zadatak

Prvostepeni sud /sudac McNair/ udovoljio je 18.II 1966. tužbenom zahtjevu primaoca protiv brodara radi štete na teretu na brodu "Chyebassa" koja je nastala zbog toga što su slagački radnici u luci Port Sudan ukrali s broda poklopac olujnog ventila na sanitarnoj cijevi. /Presuda je prikazana u ovom periodiku br.31, str.58 i d, a objavljena je u LLLR 1966,1, str.450 i d./.

Apelacioni sud je na žalbu tuženog brodara preinačio prvostepenu presudu iz ovih bitnih razloga:

Stoje razlozi prvostepene presude da se brodar neosnovano pozvao na čl.III, st.1 Haških pravila, jer šteta nije u vezi s nesposobnošću broda za plovidbu. Isto tako je osnovano uzeo da se ne radi o djelu u upravljanju brodom /"management of the ship"/. Međutim slagački radnici u času kad su ukrali olujni poklopac nisu radili za brod s kojega su samo imali određeni teret iskrcati, nego su radili izvan svog djelokruga /"scope of their employment"/. Precedenti na koje se tužitelj pozvao /Hourani v. T. & J. Harrison; Brown & Co. v. Same zajedno raspravljani 1927. i Heyn and Others v. Ocean Steamship Company, Ltd. 1927/ odnosili su se na krađu tereta, pa ih stoga valja distinguirati od ovog slučaja u kojem su dio broda slagači ukrali /Sellers L.J./, a osim toga im se može prigovoriti, jer je u slučaju Heyn do krađe došlo nakon što su se slagači na brodu sakrili, a u slučaju Brown radilo se o krađi na teretu određenom za drugu luku, a ne za onu u kojoj su slagači bili angažirani. Samo slučaj Hourani pravilno je presuđen, jer se radilo baš o krađi na teretu s kojim su slagači rukovali i za koji su bili namješteni /Salmon L.J./. Prema tome treba primijeniti kriterij iz Morris v. C.W. Martin & Sons, Ltd. /1965/ i odbiti zahtjev, jer slagački

radnici nisu ukrali ništa od onoga za što su bili na brodu zaposleni. Sva tri suca /Danckwerts L.J. se poziva na drugu dvojicu/ se slažu s izrekama Lorda Atkina i Lorda Macmillana u *Stag Line, Ltd. v. Foscolo, Mango & Co., Ltd, and Others /1932/* da se u interesu jednoobraznosti mora COGSA 1924 tumačiti u skladu s onim kako se ta pravila shvaćaju u inozemstvu, i da ne treba gledati na ranije stanje prava u Engleskoj. Međutim Salmon L.J. ističe kako je apsolutna odgovornost "common carrier" nestala uvođenjem Haških pravila u englesko pravo, i da prema tome nema razloga da se ne primijeni kriterij spomenutog slučaja *Moris v. Martin* i u pomorstvu. Pozivanje prvostepenog suca McNaira na to da je slučaj *Moris* donesen obzirom na kopnene odnose nema utjecaja na pravno stanje, jer je ono isto i za područje pomorskog prava. Može se istina zastupati stajalište da poslodavac odgovara za štete koje nanesu njegovi nepošteni namještenici, ali u Engleskoj razvoj prava nije tako išao, nego je preko *Lloyd v. Grace, Smith & Co. /1912/* priznato da poslodavac ne mora imati koristi od nepoštenog čina svoga namještenika, ali je u *Ruben and Another v. Great Fingall Consolidated and Others /1906/* i *Morris v. Martin* utvrđeno da odgovornost poslodavca ne nastaje samo zbog prilike koju je pružio svom posloprimcu da može izvršiti zloupotrebu, nego da posloprimac mora nanijeti štetu u okviru svoga radnog zadatka. Salmon L.J. smatra da pravno stanje u ostalim državama nije daleko od ovakvog stanja engleskog prava.

/LLLR 1966,2, str.193/

E.P.

Bilješka. - U našoj bilješci pod naslovom "Odgovornost poslodavca za osobe kojima se u svom poslovanju služi prema engleskim presudama" /ovaj periodik br.31, str.60 i d./ izrazili smo bojazan da će u višim molbama stajalište suca McNaira doživjeti izmjenu pod utjecajem presude *Morris v. Martin /1965/*. Iz gornje presude vidi se da se tako i zbililo, pa da se prema tome u području engleskog prava mora, za slučaj da brodar dokaže kako je krađjom slagača došlo do štete na teretu, za to da nastupi brodarova odgovornost tužitelj mora još dokazati da je odnosni slagač radio upravo s odnosnim teretom. Obzirom na dicta sudaca /u ovom slučaju je činjenično stanje bilo neprijeporno, pa o teretu dokaza nije govoreno/ da je konkretni slučaj jedan od rijetkih kod kojih dolazi do primjene sl. q/ izuzetih slučajeva /naime dokaz od strane brodarara da njega i njegove ljude ne tereti nikakva krivnja/ možda se može zaključiti da je na brodaru teret dokaza da se radi o slagaču koji nije radio po svom zadatku s teretom na kojemu je nastala šteta, ali i to nije jasno rečeno. Pogotovo kritike suca Salmona uperene protiv pomorskih precedenata, koje je sudac Sellers samo distinguirao, proširuju značenje te presude i na one slučajeve kod kojih se

radi o kradji tereta, pa ne bi bilo dovoljno da je slugač ukrasio dio tereta da nastane brodarova odgovornost, nego bi bilo potrebno da ukrade upravo dio tereta s kojim je po svom zadatku radio /a to je od precedenata koji su u presudi navedeni samo slučaj Hourani prema sucu Salmonu/.

E.P.

FRANCUSKI KASACIONI SUD

Presuda od 13.V 1966.

Sté Approvisionnements textiles
/S.A.T./ i drugi c/a Cie de navigation
Fraissinet et Cyprien Fabre

Prijevoz stvari morem - Nadležnost suda - Klauzula teretnice o nadležnosti suda - Nadležnost suda za osiguratelja tereta - Klauzula teretnice o nadležnosti suda obvezuje i primaoca - Ta klauzula obvezuje i osiguratelja tereta -
Odredbe francuskog prava o nadležnosti suda na temelju kojih tužitelj, ako ima više tuženika, može birati sud koji je nadležan za bilo kojeg tuženika, ne dolaze do primjene, ako je ugovoreno rješavanje sporova putem arbitraže

Primalac tereta tuži brodara i svoga osiguratelja za naknadu štete. Tužba je podnesena sudu koji je nadležan za osiguratelja. Nadležnost toga suda tužitelj osniva na propisu francuskog prava prema kojemu tužitelj može, u slučaju da postoji više tuženika, izabrati onaj sud koji je nadležan za bilo kojega od njih. Brodar je prigovorio nadležnosti suda, pozivajući se na klauzulu teretnice u kojoj je ugovoren arbitražni postupak. Osiguratelji su tužili brodara kao odgovornog za naknadu štete.

Niži sudovi su se, prihvaćajući brodarovo stajalište, proglasili nenadležnim, a Kasacija je to stajalište potvrdila iz ovih bitnih razloga:

U potkrepu svoga stajališta tužitelj navodi da klauzula teretnice u ovom slučaju ne može doći u obzir, jer da se ona može odnositi samo na stranke koje su tu klauzulu ugovorile. Budući da je tužbom obuhvaćen i osiguratelj koji s tom klauzulom nema nikakve veze, to odnosna klauzula ne može doći do primjene, pa se mora primijeniti propis francuskoga procesnog prava. Kasacija je u prvom redu prihvatila stajalište Apelacionog suda prema kojemu propis na koji se tužitelj poziva ne dolazi do primjene kad su stranke ugovorile arbitražni postupak. Što se tiče primjene te klauzule na osiguratelja tereta, sud takodjer prihvaća stajalište